

De Brede School Gouda

Meldcode bij signalen van huiselijke geweld en kindermishandeling

Stg. Federatie
Brede School
Gouda e.o.

Eerste E.J.
Potgieterstraat 21
2802 LD Gouda

Tel. 0182 527101

Bank
NL55RABO0322524938

KvK Rotterdam
24389554

www.bredeschoolgouda.nl
administratie@bsgouda.nl

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Gedragsregels Brede School Gouda	4
2. Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	6
2.1 Vaststelling en begripsbepaling	6
2.2 Randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat	7
3. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag	8
3.1 Verdeling van verantwoordelijkheden en beslissingen	11
3.2 Noodsituaties.....	11
3.3 Adresgegevens hulpverleningsorganisaties	11
4. Meldprotocol seksueel grensoverschrijdend gedrag.....	12
4.1 Vaststelling en begripsbepaling	12
4.1.1 Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?.....	12
4.1.2 Om welke gedragingen gaat het?.....	13
4.2 Signaleringstaak	13
4.3 Meldplicht bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag	13
4.4 Voorlopige zwijgplicht na een melding	13
4.5 Hoe te handelen bij vermoedens of feiten rond seksueel grensoverschrijdend gedrag.....	13
4.6 Wat moet je doen?	14
4.7 Wat moet je niet doen?.....	14
5. Stappenplan bij een melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag.....	15
5.1 Adresgegevens hulpverleningsorganisaties	18
Bijlage 1: Observatielijst.....	19
Bijlage 2: Signalenlijst kindermishandeling 4- tot 12-jarigen.....	21
Bijlage 3: Signalen die kunnen duiden op mogelijk geweld- of zedendelict door een collega of aanbieder	26

Inleiding

Sinds 1 juli 2013 zijn organisaties en zelfstandigen verplicht een meldcode te hebben.

Dit staat in de wet *Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*.

Een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals goed te reageren bij signalen van dit soort geweld.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Brede School Gouda

De medewerkers en aanbieders van de Brede School Gouda zijn verantwoordelijk voor het effectief reageren op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit doen zij door attent te zijn op signalen en vervolgens effectief te reageren. De hierna beschreven "meldcode" kan hen daarbij helpen. Medewerkers en aanbieders zijn op de hoogte van deze stappen en weten wanneer met wie te handelen.

In de meldcode staat een duidelijke beschrijving van de gedragsregels welke nageleefd dienen te worden door alle medewerkers en aanbieders van de Brede School Gouda.

De meldcode beschrijft in vijf stappen wat medewerkers of aanbieders moeten doen bij vermoedens van geweld.

Bij (vermoedens van) seksueel grensoverschrijdend gedrag is er een uitgebreider stappenplan opgenomen in de meldcode. Dit stappenplan biedt meer handvatten bij het te volgen vervolgtraject.

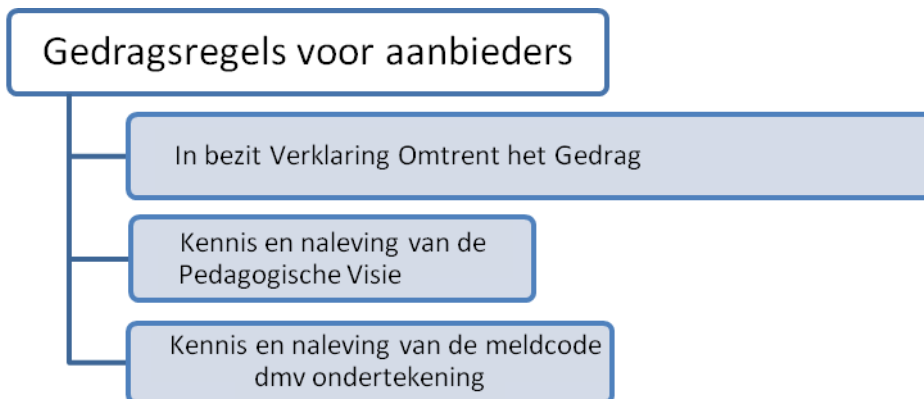

1. Gedragsregels Brede School Gouda

1. De gedragsregels zijn van toepassing op de aanbieders.
Veel grenzen in het contact tussen aanbieders en deelnemers van verschillende activiteiten zijn niet eenduidig. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen aanbieders en leerlingen ontoelaatbaar zijn.

In art. 249 van het Wetboek van Strafrecht staat: Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie. Het spreekt voor zich dat een leerling ook onder de bescherming van deze bepalingen valt. Daarnaast is iedere vorm van seksuele toenadering met jeugdigen beneden de 16 jaar verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 244, 245, 247, 248a, 249). Het maken van afbeeldingen van seksuele gedragingen van iemand die nog geen 18 jaar is, is ook verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 240b).

Daarom hebben wij als organisatie voor al onze aanbieders gedragsregels opgesteld.

2. De aanbieder moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de deelnemer zich veilig en gerespecteerd voelt.
3. De aanbieder onthoudt zich ervan de deelnemer te bejegenen op een wijze die de deelnemer in zijn waardigheid aantast.
4. De aanbieder dringt niet verder door in het privéleven van de deelnemer dan functioneel noodzakelijk is. De aanbieder ontvangt de deelnemer niet bij hem of haar thuis tenzij daar nadrukkelijk afspraken over gemaakt zijn met ouders, deelnemer en de Brede School Gouda.
5. De aanbieder onthoudt zich van elke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag ten opzichte van de deelnemer. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen aanbieder en deelnemer tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag (zie definitie in het Meldprotocol seksueel grensoverschrijdend gedrag).
6. De aanbieder mag de deelnemer niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
7. De aanbieder zal tijdens de activiteiten met respect omgaan met de deelnemers en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleedkamer.

8. De aanbieder heeft de plicht de deelnemer naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag en zal er op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij de leerling is betrokken, wordt nageleefd.
9. Indien de aanbieder gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag is hij of zij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door de Brede School Gouda aangewezen aandachtsfunctionaris.
10. In die gevallen waar de gedragsregels niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de aanbieder in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door de Brede School Gouda aangewezen aandachtsfunctionaris.

Overtreding van deze gedragsregels kan disciplinaire maatregelen tot gevolg hebben. Klachten kunnen ingediend worden bij het bestuur Brede School Gouda. Zodra het tuchtcollege in het kader van deze Gedragscode is ingesteld kunnen klachten bij dit college worden ingediend.

Deze gedragscode is op 10 april 2014 vastgesteld door

Stichting Federatie Brede School Gouda e.o.

2. Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

2.1 Vaststelling en begripsbepaling

Het bevoegd gezag van de Federatie Brede School Gouda stelt de meldcode zoals verwoord in dit document vast. Deze meldcode is van toepassing op de Brede School Gouda.

Overwegende

- dat *Brede School Gouda* verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan scholen, aanbieders en deelnemers en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van Brede School aanbod aan kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de aanbieders en werknemers die werkzaam zijn voor de *Brede School Gouda* op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met deelnemers attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat *Brede School Gouda* een meldcode wenst vast te stellen zodat de aanbieders en werknemers die voor *Brede School Gouda* werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat *Brede School Gouda* in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de aanbieders en werknemers bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder **huiselijk geweld** wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex-) partners gezinsleden, familieleden en huisvrienden;
- dat onder **kindermishandeling** wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten;
- dat onder **beroepskracht** in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor *Brede School Gouda* werkzaam is en die in dit verband aan deelnemers van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder **deelnemer** in deze code wordt verstaan: degenen die deelnemen aan een activiteit die verzorgd of gecoördineerd is vanuit de Brede School Gouda en aan wie de aanbieders hun diensten verlenen;
- dat onder **aandachtsfunctionaris** in deze code wordt verstaan: een medewerker van de Brede School Gouda die de training 'preventie kindermishandeling' gevolgd heeft;
- dat onder **vertrouwenspersoon** in deze code wordt verstaan: een externe deskundige.

- In aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens; de Wet op de jeugdzorg, *alsmede de komende Jeugdwet*; de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Wanneer een aanbieder vanuit zijn overkoepelende organisatie beschikt over een ander protocol 'Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling' zal er afgestemd worden naar welk protocol gehandeld zal worden.

2.2 Randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

(Van toepassing op aanbieders en medewerkers van de Brede School Gouda)

Om het voor aanbieders en medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt Brede School er zorg voor dat:

- binnen de organisatie en bij alle aanbieders kennis wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de aanbieders en werknemers kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode jaarlijks in september wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- afspraken worden gemaakt over de wijze waarop Brede School zijn aanbieders en werknemers zal ondersteunen als zij door deelnemers/leerlingen of ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen.

3. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag

In geval van (vermoedens van) seksueel grensoverschrijdend gedrag of mogelijk geweld/zedendelict door een aanbieder of medewerker, gaat dit stappenplan verder in hoofdstuk 5.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. De aandachtsfunctionaris van Brede School Gouda is opgeleid om te signaleren en vast te leggen. De aandachtsfunctionaris is altijd bereid om de signalen vast te leggen in documentatie. De documentatie wordt zowel digitaal als schriftelijke vastgelegd. De directeur van de Brede School Gouda draagt zorg voor een zo discreet mogelijke vorm van dossiervorming. In het dossier van Brede School Gouda legt de aandachtsfunctionaris ook de contacten vast met wie de signalen besproken zijn.
- Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van de observatielijst en de signaleringslijst kindermishandeling 4- 12-jarigen (zie bijlagen 1 en 2).
- Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk.

- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Belangrijk:

Observeren en scoring van vragenlijsten betekent **NIET** interpreteren! Dit doen deskundigen.

Signalen van geweld tussen leerlingen

Signalen over mogelijk geweld gepleegd tussen deelnemers van de activiteit, vallen niet onder het stappenplan van de meldcode. Uw signalen meldt u, zo nodig, bij Brede School Gouda. Afhankelijk van de ernst geeft Brede School Gouda de signalen door aan de betreffende school waar de deelnemers les krijgen.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het advies van de helpdesk bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld

De aanbieder bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris van de Brede school.

De aandachtsfunctionaris van de Brede School neemt contact op met de basisschool van de deelnemer voor overleg en ter informatie.

Mocht de aandachtsfunctionaris en/of aanbieder meer advies wensen, dan kan deze zich wenden tot de helpdesk van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld. Advies vragen kan anoniem en is dus geen melding. De aandachtsfunctionaris neemt zo nodig contact op met de externe vertrouwenspersoon.

Alle volgende stappen van dit stappenplan zullen in overleg met en/of in aanwezigheid van de vertrouwenspersoon worden genomen.

De vertrouwenspersoon neemt contact op met de basisschool van de deelnemer. Tijdens dit gesprek worden signalen besproken, zorg gedeeld. Indien er op de basisschool al een dossier bestaat omtrent vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld, kan er besloten verder te handelen naar de meldcode van de school.

Het hieronder beschreven stappenplan vertaalt het plan van aanpak van Brede School Gouda.

Stap 3: Gesprek met de ouder(s) van de deelnemer

De vertrouwenspersoon bespreekt de signalen met de ouders van de deelnemer. Bij het gesprek is altijd een tweede aanhoorder aanwezig en, zo mogelijk, de melder.

Voor ondersteuning kan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld geraadpleegd worden.

- Leg de ouder(s) het doel uit van het gesprek; *uit je zorg over het kind*
- Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
- Nodig de ouder(s) uit om een reactie hierop te geven;
- Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking kunt u daarbij de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis gebruiken.

Het doen van een melding **zonder** dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:

- Er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de deelnemer, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken en dat de deelnemer daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Registreer:

- Datum en namen van aanwezigen bij het gesprek
- Inhoud van het gesprek
- Uitkomsten van het gesprek

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en vraag in geval van twijfel altijd (opnieuw) advies aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld

Op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de deelnemer en/of diens ouder(s) wegen aanbieder, aandachtsfunctionaris en/of vertrouwenspersoon het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling af.

Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie-instrument als een dergelijk instrument binnen uw organisatie of praktijk beschikbaar is.

Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld. Zij bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Hulp organiseren en effecten volgen

Menen de aanbieder, de aandachtsfunctionaris en de vertrouwenspersoon, op basis van de afweging in stap 4, dat zij de leerling en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunnen beschermen:

- *organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *volg* de effecten van deze hulp;
- *doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melding

Kan de deelnemer niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd worden of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

- de aandachtsfunctionaris of externe vertrouwenspersoon meldt het vermoeden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld;
- bij de melding is het belangrijk zoveel mogelijk aan te sluiten bij de feiten en gebeurtenissen en duidelijk aan te geven indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij de melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw deelnemer en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen;
- melding kan leiden tot (voorlopige) maatregelen ten opzichte van de beschuldigde. De directeur is verantwoordelijk om op een zo zorgvuldig mogelijk en objectieve wijze met elke melding om te gaan. Indien nodig zal de directeur dan ook een beroep doen op intern of externe deskundigen.

Besprek uw melding vooraf met de ouders van de deelnemer (als de deelnemer nog geen 16 jaar oud is)

- Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- Vraag de ouders van de deelnemer uitdrukkelijk om een reactie;
- In geval van bezwaren van de ouders van de deelnemer, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw deelnemer of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de deelnemer of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de ouders van de deelnemer over de melding kunt u afzien:

- Als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de deelnemer, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de deelnemer daardoor het contact met u zal verbreken.

3.1 Verdeling van verantwoordelijkheden en beslissingen

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van de aandachtsfunctionaris en externe vertrouwenspersoon van de Brede School Gouda van wie, gelet op hun taken en verantwoordelijkheden, verwacht wordt dat zij de stappen van de meldcode zetten.

De aanbieders zetten alleen stap 1 en de aandachtsfunctionaris en vertrouwenspersoon zetten de vervolgstappen. Dit kan, indien wenselijk, in het bijzijn of met de medewerking van de aanbieder.

3.2 Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en ernstig geweld verdient het de voorkeur dat de aanbieder eerst contact opneemt met de aandachtsfunctionaris van de Brede School Gouda. Mocht dit contact niet tot stand komen en de aanbieder schat de situatie u in als acuut, dan kan de aanbieder meteen advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld' Melden.

Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zonedig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de Raad voor de Kinderbescherming of met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg en/of de politie vragen om hulp te bieden.

3.3 Adresgegevens hulpverleningsorganisaties

Raad van Kinderbescherming Gouda

Arthur van Schendelstraat 550
3511 MH UTRECHT
Tel: 030 888 27 00

Advies en Meldpunt kindermishandeling Gouda

Crabethpark 24
2801 AP Gouda
Tel: 0182 680888

Bureau Jeugdzorg Gouda

Crabethpark 24
2801 AP Gouda
tel 0182 541717

Steunpunt Huiselijk Geweld, Hollands Midden vestiging Gouda

Postbus 133
2800 AC Gouda
Tel: 0900-1 26 26 26

4. Meldprotocol seksueel grensoverschrijdend gedrag

4.1 Vaststelling en begripsbepaling

Dit protocol beschrijft hoe de aanbieder moet handelen bij situaties waarin sprake is van (vermoedens van) seksueel grensoverschrijdend gedrag/ongewenst gedrag en hoe en bij wie deze gemeld moeten worden.

Het protocol heeft betrekking op het contact tussen aanbieder of medewerkers van de Brede School Gouda (al diegenen die met leerlingen werken/in aanraking komen) en deelnemers en op grensoverschrijdende contacten tussen deelnemers onderling.

Het protocol biedt bescherming aan de melder/degenen die naar het protocol handelen, aan het vermoedelijke slachtoffer en aan degene die beschuldigd wordt. Het protocol geeft ook een verplichting: te handelen op de vastgelegde manier.

4.1.1 Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Wat zegt de wet?

De Nederlandse wetgeving geldt voor iedereen, dus ook voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten (de activiteiten van) de Brede School Gouda afspelen. In het Wetboek van Strafrecht, boek II, titel XIV 'misdrijven tegen de zeden' stellen diverse wetsartikelen bepaalde seksuele gedragingen strafbaar. Deze zijn ook binnen de Brede School Gouda allen van kracht. Eén wetsartikel 249 willen we hier met name noemen:

“Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn leerling, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie”.

Een deelnemer is aan de zorg en waakzaamheid van onze stichting toevertrouwd. Dit artikel is dus onverminderd van kracht op al diegenen die de deelnemers begeleiden.

Definitie

Er bestaan vele uitingsvormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag van kinderen. Sommige gedragingen zijn door het duidelijke (strafbare) seksuele karakter niet voor tweërlei uitleg vatbaar. Als criterium kan worden gehanteerd: of het welzijn van het kind en zijn lichamelijke en psychische integriteit in het geding zijn. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn de 'gevoelens van de leerling' en niet de 'gedachten of bedoelingen van de volwassene' bepalend. En hetgeen is verwoord in de zedenparagraaf van het Wetboek van Strafrecht. Wij richten ons op de preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen onze organisatie. Daaronder vallen ook gedragingen die leiden tot seksueel grensoverschrijdend gedrag, of het scheppen van een klimaat waarin grensoverschrijdend gedrag gedijt. We hebben gedragsregels ontwikkeld die elk seksueel grensoverschrijdend gedrag buiten de orde verklaart. In het tuchtrecht, de gedragsregels en andere semi-juridische documenten gebruiken we deze term. De definitie van seksueel grensoverschrijdend gedrag luidt:

Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en/of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-kind, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, aanbieder-deelnemer, e.d.); en/of andere handelingen of gedragingen van een soortgelijke aard als die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht.

4.1.2 Om welke gedragingen gaat het?

In de gedragsregels staat duidelijk verwoord welke gedragingen niet zijn toegestaan. Enkele voorbeelden:

- Alle seksuele contacten met kinderen tot 18 jaar;
- Een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen (ook via afbeeldingen, post, telefoon, sms, e-mail, internet);
- Intieme relaties tussen leerlingen en aanbieder of medewerker Brede School Gouda;
- Ongewenste aanrakingen.

4.2 Signaleringstaak

Alle aanbieders en medewerkers van Brede School Gouda hebben een taak in het signaleren van (vermoedens van) seksueel grensoverschrijdend gedrag en grensoverschrijdend gedrag. We verwachten dat zij niet alleen de grovere vormen serieus nemen, maar ook de zogenaamde 'kleinere' grensoverschrijdingen. Deze komen het meest voor en zijn vaak een signaal voor een klimaat waarin ernstigere vormen meer kans kunnen krijgen. Wanneer je mildere vormen van grensoverschrijdend gedrag signaleert, verwachten we dat je de betreffende perso(o)n(en) daarop aanspreekt en corrigerend optreedt.

4.3 Meldplicht bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Iedereen die seksueel grensoverschrijdend gedrag vermoedt, of erover hoort, is verplicht dit te melden bij aandachtsfunctionaris.

Wanneer betrokkenen twijfelen over de ernst of het terecht zijn van een vermoeden, geldt een consultatieplicht bij de externe *vertrouwenspersoon* die zij om advies kunnen vragen. Een aanbieder kan dit ook in overleg met de aandachtsfunctionaris doen.

De meldplicht overstijgt alle andere belangen die in het geding zouden kunnen zijn, zoals de wens tot geheimhouding bij het slachtoffer.

Het is niet aan betrokkenen om aan waarheidsvinding te doen, dit kan een eventueel juridisch traject verstoren.

Let wel: een melding is géén beschuldiging! Na een melding wordt zorgvuldig en objectief onderzocht wat er aan de hand is. Er is oog voor zowel de privacy en belangen van het vermoedelijke slachtoffer als die van de beschuldigde.

De Brede School Gouda laat zich desgewenst adviseren door een externe vertrouwenspersoon.

4.4 Voorlopige zwijgplicht na een melding

Naast de meldplicht geldt een voorlopige zwijgplicht voor het bestuur, de melder en andere betrokkenen binnen de organisatie ten opzichte van derden. Natuurlijk kunnen deze betrokkenen zich wel uiten bij de vertrouwenspersoon. Een voorlopige zwijgplicht is nodig zodat er niet meer personen bij een zaak worden betrokken dan voor een zorgvuldige behandeling noodzakelijk is. Er moet worden voorkomen dat geruchten ontstaan en iemand al bij voorbaat als 'schuldig' wordt bestempeld. De zwijgplicht is ook belangrijk om te zorgen dat een eventuele strafrechtelijke procedure niet wordt belemmerd.

4.5 Hoe te handelen bij vermoedens of feiten rond seksueel grensoverschrijdend gedrag

Er zijn vele signalen die op seksueel grensoverschrijdend gedrag kunnen duiden, maar het belangrijkste signaal is misschien wel: ik heb het gevoel dat er iets niet klopt.

Ga bij jezelf het volgende na en probeer alleen feiten te benoemen:

- Wanneer begon de ongerustheid? Waardoor? Wat is er precies gebeurd?
- Om welke signalen gaat het? Wanneer doen ze zich voor?
- Zijn er geleidelijke of plotselinge gedragsveranderingen? Hoe lang is dit al aan de hand.

Het kan ook zijn dat een leerling je spontaan vertelt over het grensoverschrijdend gedrag, een ouder zijn zorgen naar je uitspreekt, of dat je het zelf ter plekke constateert.

4.6 Wat moet je doen?

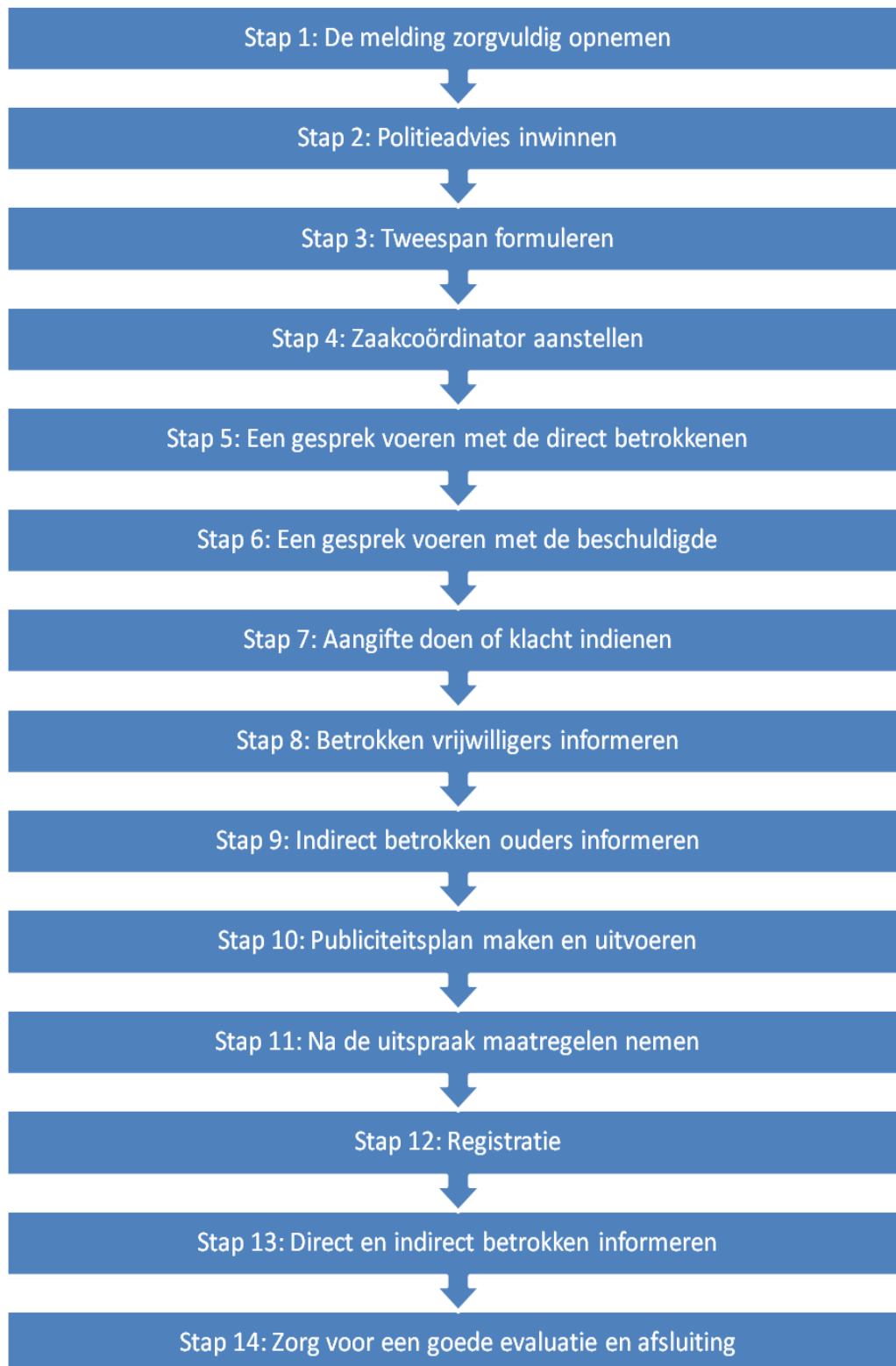
- Zorg voor de veiligheid van de deelnemer.
- Als je iemand op heterdaad betrapt:
 - Laat het slachtoffer niet alleen;
 - Als de situatie bedreigend is: bel 112 zodat de politie kan ingrijpen;
 - *Laat de toestand zoveel mogelijk onaangeroerd in verband met eventueel sporenonderzoek. Bel de zedenpolitie (112), meld waarover het gaat en vraag om instructies.*
- Stel zo min mogelijk vragen. Luister en stel de deelnemer op zijn/haar gemak.
- Schrijf alles zo letterlijk en feitelijk mogelijk op, ook de vragen die je hebt gesteld.
- Vertel dat je verplicht bent het verhaal aan de aandachtsfunctionaris of vertrouwenspersoon te melden, maar dat er geen stappen buiten medeweten van het slachtoffer om worden genomen.
- Meld het vermoeden direct bij de aandachtsfunctionaris of vertrouwenspersoon.
- Blijf beschikbaar voor de deelnemer en blijf de normale begeleiding bieden.
- Denk aan de (voorlopige) zwijgplicht!

4.7 Wat moet je niet doen?

- Handel nooit op eigen houtje!
- Hoor het vermoedelijke slachtoffer niet uit. Het uithoren van het vermoedelijke slachtoffer en/of het spreken met contactpersonen van het vermoedelijke slachtoffer kan een eventueel juridisch traject verstoren. Het is niet aan betrokkenen om aan waarheidsvinding te doen!
- Neem bij een vermoeden nooit zelf contact op met de vermoedelijke pleger, ook niet als het een collega is. De beste manier om het grensoverschrijdend gedrag te stoppen en aan te pakken, is een objectief en een officieel onderzoek.
- Beloof nooit geheimhouding, ook niet wanneer een slachtoffer erom vraagt.

5. Stappenplan bij een melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Welke stappen moeten worden doorlopen als een melding binnenkomt bij de vertrouwenspersoon van de Brede School Gouda:

Stap 1: De melding zorgvuldig opnemen

Als er een melding binnenkomt is het zaak de aanmelder rustig te woord te staan. Probeer je tijdens het gesprek een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.

Stap 2: Politieadvies inwinnen

Bij vermoedens van strafbare feiten is het belangrijk zo snel mogelijk een informatief gesprek met de politie te voeren. De politie heeft ervaring met meldingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ze weten hoe om te gaan met slachtoffer en dader (en hoe je zo handelt dat eventuele bewijsvoering in een later stadium niet bemoeilijkt wordt). Een informatief gesprek kan anoniem, zonder vermelding van namen van beschuldigde of slachtoffer, worden gevoerd. Overigens kun je ook advies inwinnen bij de GGD en/of het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Indien het om een minder ernstig feit gaat, zoals onheuse bejegening, is een informatief gesprek met de tuchtcommissie een goede optie. Die kan ook goed beoordelen of er tijdelijke maatregelen nodig zijn tegen de beschuldigde.

Stap 3: Tweespan formeren

(In de meeste gevallen zullen dit de aandachtsfunctionaris en de vertrouwenspersoon zijn)
Benoem twee personen, die verantwoordelijk zijn voor een zorgvuldige behandeling van de melding. Doe dit niet in je eentje, dat is te zwaar en maakt het moeilijker om alles in goede banen te leiden. Maak wel duidelijke afspraken over de verdeling van de rollen. Bijvoorbeeld: één persoon onderhoudt de contacten met de beschuldigde, de ander is aanspreekpunt voor de overige partijen. Dit tweespan besluit samen of er vervolgacties moeten worden ondernomen. Zo ja, dan komt stap 4 in beeld. Zo nee, zorg dan voor een goede afsluiting met de aanmelder.

Stap 4: Zaakcoördinator aanstellen

De aandachtsfunctionaris en vertrouwenspersoon stellen één persoon aan die verantwoordelijk is voor het volledige traject na een melding: de zaakcoördinator. Dit kan de directeur van Brede School Gouda zijn. Deze persoon dient het gehele proces te coördineren, registreren en evalueren. Ook informeert hij of zij samen met het bestuur alle betrokkenen.

Stap 5: Een gesprek voeren met de direct betrokkenen

Voer bij het vermoeden van een strafbaar feit een gesprek met direct betrokkenen (leerling en diens ouders). Niet om te onderzoeken of te beoordelen, maar om te informeren over de melding, het traject en de mogelijkheden van aangifte of het indienen van een klacht. Het gesprek met ouders kan als vertrouwenspersoon samen met de aandachtsfunctionaris gevoerd worden, bij voorkeur door middel van een huisbezoek. Maak bij het voeren van dit gesprek zoveel mogelijk gebruik van deskundigen. Verwijs ouders en minderjarigen eventueel door naar de huisarts en/of naar Slachtofferhulp als er behoefte is aan gespecialiseerde hulp.

Stap 6: Een gesprek voeren met de beschuldigde

Informeert de beschuldigde persoon in een gesprek met de zaakcoördinator en vertrouwenspersoon over de inhoud van de melding en vraag daarbij ook om een reactie. Het gesprek met de beschuldigde is bedoeld om inhoudelijk objectieve informatie te krijgen en afspraken vast te leggen over de stappen die gezet gaan worden. Hoor de beschuldigde niet uit en veroordeel hem of haar niet. Maak duidelijk dat iedere melding objectief moet worden uitgezocht en dat een (tijdelijke) bestuurlijke maatregel wellicht nodig is, zoals een op non-actiefstelling. Wijs de beschuldigde op mogelijkheden voor gespecialiseerde opvang (zoals een vertrouwenspersoon voor beschuldigten) en rechtsbijstand.

Stap 7: Aangifte doen of klacht indienen

Neem na de gesprekken zo snel mogelijk beslissingen over de verdere procedure. Er zijn twee opties: het indienen van een klacht bij de tuchtcommissie of aangifte bij de politie. In sommige gevallen is het mogelijk om beide te doen. Mocht een parallel traject bij justitie en de tuchtcommissie gestart worden, dan mag het onderzoek door de commissie het justitiële onderzoek niet hinderen. Het is in dat geval de taak van de zaakcoördinator om te zorgen voor afstemming en samenwerking.

Stap 8: Betrokken vrijwilligers informeren

Een melding en zelfs alleen een verdenking van seksueel grensoverschrijdend gedrag kan veel onrust en verwarring veroorzaken bij de andere aanbieders of werknemers. Het is daarom belangrijk om hen, nadat de gesprekken met betrokken ouders en beschuldigde hebben plaatsgevonden en er vervolgstappen zijn ingezet, rustig en feitelijk te informeren. Vertel welk traject er gevolgd wordt en maak duidelijke afspraken over wat te doen en te laten tijdens het verdere proces.

Stap 9: Indirect betrokken ouders informeren

Informeer in het geval van een minderjarige deelnemer ook de ouders die niet direct betrokken zijn. Vaak maken zij zich ongerust en zitten ze met allerlei vragen. Informeer ook hen feitelijk. Ga niet uitvoerig in op wat er mogelijk is gebeurd als hierover geen feitelijke informatie te geven is. Speculeren kan tot onrust en geruchten leiden. Doe ook geen uitspraken over de schuldvraag.

Stap 10: Publiciteitsplan maken en uitvoeren

Vanaf het moment dat er sprake is van een (redelijk) vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag, zullen allerlei partijen om opheldering gaan vragen: van lokale tot landelijke pers en van collega-instellingen tot (buur)gemeenten. Wanneer je zelf tijdig correcte en gerichte informatie verschaft, is de kans kleiner dat het onderwerp op een verkeerde manier in de publiciteit komt. Stel in elk geval vanaf het begin een woordvoerder aan, die de pers te woord kan staan. Neem hierover gerust contact op met het landelijke bureau als je onder een landelijke organisatie valt, met een vrijwilligerssteunpunt of met de informatie- en advieslijn van In veilige handen, onderdeel van de kennislijn van MOVISIE: telefoon 030 789 21 12.

Stap 11: Na de uitspraak maatregelen nemen

Na de uitspraak van Justitie en/of de tuchtcommissie is het tijd om definitieve maatregelen uit te voeren. Afhankelijk van de uitspraak zijn er verschillende mogelijkheden, waaronder mediation, sancties zoals uitsluiting van deelname aan bepaalde activiteiten of functieonthefving, registratie op de waarschuwingslijst, seponeren, een mogelijk revalidatietraject, etcetera. Wanneer er (mogelijk) sprake is geweest van seksueel grensoverschrijdend gedrag zal de Brede School Gouda de samenwerking beëindigen. Dit om de reputatie van de stichting en de vertrouwensband naar alle ouders van deelnemers goed te houden.

Stap 12: Registratie

Is er sprake van een strafbaar feit of van een feit waarvoor de tuchtcommissie een sanctie heeft opgelegd, leg dit dan vast in het landelijke registratiesysteem dat naar verwachting in 2017 in werking zal treden.

Stap 13: Direct en indirect betrokkenen informeren

Informeer na de uitspraak eerst de beschuldigde en de melder, en meteen daarna ook de overige direct en indirect betrokkenen. Organiseer voor dit laatste zo nodig bijeenkomsten, waarbij je als bestuur samen met een afgevaardigde van Justitie of de tuchtcommissie informatie verschaft over de uitkomsten en de maatregelen.

Stap 14: Zorgen voor een goede evaluatie en afsluiting

Natuurlijk is het ook van belang om een zaak goed af te handelen. Je moet er niet alleen voor zorgen dat iedereen het gebeurde een plekje kan geven, maar het hele traject en het voorafgaande incident ook goed evalueren met de belangrijkste betrokkenen. Trek lessen voor de toekomst en leg dit vast. Hoe zou je herhaling van een dergelijk incident kunnen voorkomen? En, mocht er onverhoopt toch weer een keer iets gebeuren, wat in de gevolgde aanpak was goed en wat kan beter? Als alle stappen zijn doorlopen en maatregelen naar wens zijn getroffen, kan een zaak worden afgesloten. Blijf nog wel enige tijd stand-by, want het kan wel even duren voor de rust echt helemaal is weergekeerd.

5.1 Adresgegevens hulpverleningsorganisaties

Raad van Kinderbescherming Gouda

Arthur van Schendelstraat 550
3511 MH UTRECHT
Tel: 030 888 27 00

Advies en Meldpunt kindermishandeling Gouda

Crabethpark 24
2801 AP Gouda
Tel: 0182 680888

Bureau Jeugdzorg Gouda

Crabethpark 24
2801 AP Gouda
tel 0182 541717

Steunpunt Huiselijk Geweld, Hollands Midden vestiging Gouda

Postbus 133
2800 AC Gouda
Tel: 0900-1 26 26 26

COLOFON

Samenstelling : Mariska Slaman
Vormgeving : Corrie van Houwelingen

Bijlage 1: Observatielijst

Deze observatielijst kan een instrument zijn om de signalen beter in kaart te brengen. De lijst is niet uitputtend en dient als hulpmiddel te worden gebruikt.

Vragen over 'opvallend gedrag van een kind'

Naam kind (evt. initialen) : _____
Leeftijd : _____
jongen/meisje

1. Sinds wanneer vertoont het kind opvallend gedrag?

- laatste weken
- laatste maanden
- sinds _____

2. Het opvallende gedrag bestaat uit (meer dan één antwoord mogelijk):

- (zeer) meegaand gedrag
- gebrek aan vertrouwen in anderen
- ouwelijk, zorgend gedrag
- verzet, passief
- verzet, actief
- agressief
- angstig
- druk
- negatief zelfbeeld
- angst voor lichamelijk contact
- seksueel uitdagend gedrag
- gespannen
- faalangstig
- signalen uit de signalenlijsten (Zie bijlage 1 t/m 3) _____

3. Hoe is de verhouding tot broertjes en zusjes? (meer dan één antwoord mogelijk):

- prettig
- geen aansluiting
- bang
- plagerig
- agressief naar jongere kinderen
- bazig
- wordt gepest
- pest broertje/zusje
- anders, namelijk _____

4. Hoe is de verhouding tot andere kinderen? (meer dan één antwoord mogelijk):

- prettig
- geen aansluiting
- bang
- plagerig
- agressief naar jongere kinderen
- bazig
- wordt gepest
- pest andere kinderen
- anders, namelijk _____

5. Hoe is de uiterlijke verzorging van het kind, zoals kleding en dergelijke?

- over het algemeen verzorgd
- over het algemeen onverzorgd
- sterk wisselend
- anders, namelijk _____

6. Hoe is de verhouding tot moeder?

7. Hoe is de verhouding tot vader?

8. Hoe is de verhouding tot de aanbieder?

9. Hoe is het contact tussen de ouders en de aanbieder?

10. Zijn er bijzonderheden over het gezin te melden? Indien mogelijk ook de bron vermelden.

11. Is er de laatste tijd iets in het gedrag of in de situatie van het kind veranderd?

12. Wat is er bij u bekend over eventuele broertjes en zusjes?

13. Wat zijn volgens u de problemen?

Bijlage 2: Signalenlijst kindermishandeling 4 tot 12 jarigen

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (echtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een kind te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen.

Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen voordoen die hier niet vermeld staan. De signalen die in deze lijst vermeld worden, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van het gezin erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd.

1. Psychosociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling;
- Schijnbare achterstand in verstandelijke ontwikkeling;
- Regressief gedrag;
- Niet zindelijk.

Relationele problemen

Ten opzichte van de ouders:

- totale onderwerping aan de wensen van de ouders;
- sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders;
- onverschilligheid ten opzichte van de ouders;
- kind is bang voor ouders;
- kind vertoont heel ander gedrag als ouders in de buurt zijn.

Ten opzichte van andere volwassenen:

- bevrozing bij lichamelijk contact;
- allemansvriend;
- lege blik in de ogen en vermijden van oogcontact;
- waakzaam, wantrouwend.

Ten opzichte van andere kinderen:

- speelt niet met andere kinderen;
- is niet geliefd bij andere kinderen;
- wantrouwend;
- terugtrekken in eigen fantasiewereld.

Gedragsproblemen

- Plotselinge gedragsverandering;
- Labiel, nerveus gespannen;
- Depressief;
- Angstig;
- Passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos;
- Agressief;
- Hyperactief;
- Destructief;
- Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel;

- Vermoeidheid, lusteloosheid;
- Niet huilen, niet lachen;
- Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn;
- Schuld- en schaamtegevoelens;
- Zelf verwondend gedrag;
- Eetproblemen waaronder Anorexia/boulimia;
- Slaapstoornissen;
- Bedplassen/broekpoepen.

2. Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- Blauwe plekken;
- Krab-, bijt- of brandwonden;
- Botbreuken;
- Littekens.

Verzorgingsproblemen (specifiek voor verwaarlozing)

- Slechte hygiëne;
- Onvoldoende kleding;
- Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg;
- Veel ongevallen door onvoldoende toezicht;
- Herhaalde ziekenhuisopnamen;
- Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg;
- Traag herstel door onvoldoende zorg.

Overige medische signalen

- Ondervoeding;
- Achterblijven in lengtegroei;
- Psychosomatische klachten (buikpijn, misselijkheid, hoofdpijn, etc.).

3. Kenmerken ouders / gezin

Ouder-kind relatiestoornis

- Ouder troost kind niet bij huilen;
- Ouder klaagt overmatig over het kind;
- Ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind;
- Ouder toont weinig belangstelling voor het kind.

Signalen ouder

- Geweld in eigen verleden;
- Apathisch en (schijnbaar) onverschillig;
- Onzeker, nerveus en gespannen;
- Onderkoeld brengen van eigen emoties;
- Negatief zelfbeeld;
- Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping');
- Afspraken niet nakomen;
- Kind opeens van kinderopvangorganisatie afhaken;
- Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen;
- Psychiatrische problemen;
- Verslaafd.

Gezinskenmerken

- 'Multi-probleem' gezin;
- Ouder die er alleen voorstaat;
- Regelmatig wisselende samenstelling van gezin;
- Isolement;
- Vaak verhuizen;
- Sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, etcetera;
- Veel ziekte in het gezin;
- Draaglast gezin gaat draagkracht te boven;
- Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen.

4. Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijke kenmerken:

- Verwondingen aan genitaliën;
- Vaginale infecties en afscheiding;
- Jeuk bij vagina en/of anus;
- Problemen bij het plassen;
- Recidiverende urineweginfecties;
- Pijn in de bovenbenen;
- Pijn bij lopen en/of zitten;
- Seksueel overdraagbare ziekten.

Relationele problemen

- Angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder.

Gedragsproblemen

Afwijkend seksueel gedrag:

- excessief en/of dwangmatig masturberen;
- angst voor lichamelijk contact of juist zoeken van seksueel getint lichamelijk contact;
- niet leeftijdsadequaate seksueel spel;
- niet leeftijdsadequate kennis van seksualiteit;
- angst om zich uit te kleden;
- angst om op de rug te liggen;
- negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam;
- schrikken bij aangeraakt worden;
- houterige motoriek (onderlichaam 'op slot');
- geen plezier in bewegingsspel.

5. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen:

- Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader of moeder (sommige kinderen, met name jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan);
- Opstandigheid;
- Angst;
- Negatief zelfbeeld;
- Passiviteit en teruggetrokkenheid;
- Zichzelf beschuldigen;
- Verlegenheid.

Problemen in sociaal gedrag en competentie

- wantrouwen ten aanzien van de omgeving;
- gebrek aan sociale vaardigheden.

6. Signalen die specifiek zijn voor Pediatric Condition Falsification (PCF) en Factitious Disorder by Proxy (FDP)

Factitious Disorder by Proxy FDP (oude term: syndroom Münchhausen by Proxy (MBPS)) is een ernstige vorm van kindermishandeling. Degene met dit syndroom (vaak moeder), komt liefdevol en bezorgd over, zoekt zeer regelmatig intensieve medische hulp voor een kind, maar is zelf degene die het kind bewust ziek maakt. Dit door toediening van middelen, het toebrengen van verwondingen of infecties. PCF kan zeer ingrijpende vormen aannemen: ca. 10% van de kinderen overlijdt aan de gevolgen van PCF.

Pediatric Condition Falsification (PCF) is het hoofddeel van de diagnose bij het kind. Factitious Disorder by Proxy (FDP) is het andere deel dat betrekking heeft op het mishandelende gedrag en de intenties van ouders. In principe is dit een bewust proces dat na verloop van tijd overgaat in minder bewuste patronen. Het hoofdmotief is om aandacht en erkenning af te dwingen van artsen en andere professionals. De ouder doet dit voor zichzelf, in de rol van zeer goede ouder.

Hoe is PCF te herkennen:

- Onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld;
- Medische gegevens over eerdere behandelingen zijn moeilijk te verkrijgen;
- Symptomen verdwijnen wanneer ouder en kind worden gescheiden;
- Een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek;
- De moeder schrikt niet terug voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar zelfs op aandringt;
- Voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen;
- De volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulpen, apneu, diarree, overgeven, koorts, lethargie;
- Het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten;
- De moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis;
- Het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden;
- Vaak van arts wisselen.

Het onderscheid met postnatale depressie bij de moeder, wiegendood of kinderen die niet goed groeien veroorzaakt door iets anders dan PCF, is dat in deze gevallen de moeders vaak dankbaar zijn als ze ontlast worden van de zorg voor hun kind, terwijl PCF-moeders die zorg niet willen uitbesteden.

7. Signalen van kinderen die geconfronteerd zijn met seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ander kind.

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie 4) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- Het kind heeft angst voor een bepaald kind;
- Het kind is consequent boos op een ander kind;
- Het kind komt geschrokken, bang of verward terug nadat het met een ander kind of kinderen alleen is geweest;
- Het kind wil consequent niet spelen met een bepaald kind.

8. Signalen van kinderen die seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen naar andere kinderen

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie 4) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- Het kind creëert een soort isolement rond het kind (apart nemen, zich afzonderen van de groep);
- Het kind domineert of vertoont macht over een ander kind;
- Veelvuldige seksistische uitingen.

9. Kinderpornografie

Onder de term productie van kinderpornografie wordt verstaan: het vervaardigen van een afbeelding en/of het vastleggen op film, foto of iedere andere soort van informatiedrager van kinderen beneden de leeftijd van 18 jaar, die seksuele gedragingen moeten ondergaan, plegen en/of dulden.

Kinderen die gebruikt zijn voor het maken van kinderpornografie kunnen signalen afgeven die duiden op seksueel misbruik. Daarnaast kan het kind de volgende signalen laten zien:

- Extreme angst voor het maken van foto's;
- Angst voor opnamen met videoapparatuur.

Bijlage 3: Signalen die kunnen duiden op mogelijk geweld- of zedendelict door een collega of aanbieder

Wanneer een medewerker van Brede School Gouda vermoedens heeft van een geweld- of zedendelict door een collega of aanbieder, is de medewerker verplicht dit te melden bij de aandachtsfunctionaris of wanneer dit niet mogelijk is, bij de directeur.

Deze bijlage bestaat uit 2 delen:

1. Ongewenste omgangsvormen
2. Signalen die kunnen duiden op kindermishandeling gepleegd door een medewerker Brede School Gouda of een aanbieder

Ongewenste omgangsvormen en deze signalen kunnen ook duiden op ander gedrag. Het is daarom belangrijk om ook de signalenlijsten (bijlage 1 en 2) te raadplegen om tot heldere onderbouwing te komen.

1. Ongewenste omgangsvormen

Een medewerker Brede School Gouda kan een niet-pluis-gevoel hebben over het gedrag van een andere collega aanbieder. Deze zullen vaak te maken hebben met ongewenste omgangsvormen. Ongewenste omgangsvormen komen tot uiting in verbaal, fysiek of ander non-verbaal gedrag. Dit gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die hiermee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Onder ongewenste omgangsvormen worden handelingen verstaan van alle vormen van discriminatie, agressie, seksuele intimidatie, pesten en treiteren (hieronder beschreven) en ook combinaties van dit gedrag en andere vormen van ongewenst gedrag die in het verlengde liggen of overeen komen met het hieronder beschreven gedrag.

Seksuele intimidatie

Onder seksuele intimidatie wordt verstaan: ongewenste seksuele toenadering, verzoeken om seksuele gunsten of ander verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag.

Voorbeelden van verbale seksuele intimidatie:

- Aanspreekvormen: bijvoorbeeld Alexia verbasteren tot Asexia;
- Kinderen aanspreken met "Hé stoot!";
- Seksuele dubbelzinnigheden;
- Uitnodigen tot seksueel contact;
- Seksueel getinte grappen maken;
- Stoere verhalen over seksuele prestaties vertellen;
- Seksueel getinte opmerkingen maken over iemands uiterlijk.

Voorbeelden van fysieke seksuele intimidatie:

Handtastelijkheden;

- Dwingen tot zoenen, knuffelen, strelen, geslachtsgemeenschap;
- Geslachtsdelen (laten) strelen of betasten boven of onder de kleding;
- Uitkleden.

Voorbeelden van non-verbale seksuele intimidatie:

Staren, gluren, lonken;

- Iemand met de ogen uitkleden;
- Seksueel getinte cadeautjes geven;
- Confrontatie met kinderporno;
- Het kind (deels) ontbloot filmen of fotograferen;
- Het maken van obscene gebaren;
- Iemand seksueel geladen afbeeldingen/brieven geven of sturen.

Agressie en geweld

Er wordt gesproken van agressie en geweld als het kind psychisch en/of fysiek, verbaal of non-verbaal wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen.

Er zijn vier vormen van agressie en geweld:

1. Verbaal: schelden, schreeuwen, treiteren en beledigen
2. Non-verbaal: tegen iemand aandrukken, vasthouden, expres naar je toetrekken
3. Psychisch: lastig vallen, onder druk zetten, bedreigen met fysiek geweld en irriteren
4. Fysiek: schoppen, slaan, bijten, vastgrijpen en klemzetten

Discriminatie

Onder discriminatie wordt verstaan elke vorm van ongerechtvaardigd onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur die ten doel heeft of tot gevolg kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens in de werk- of studiegerelateerde situatie teniet wordt gedaan of aangetast alsmede iedere uiting in woord, gebaar of geschrift. Hierbij is sprake van ontoelaatbare opvattingen over achterstelling van mensen, doelbewuste belediging of van grievend handelen jegens anderen op grond van diens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele geaardheid of op enige andere grond.

Pesten en treiteren

Onder pesten en treiteren wordt verstaan gedragingen waarbij sprake is van stelselmatig, gedurende een langere periode, psychisch of fysiek vernederen, kwetsen of anderszins lastigvallen van een persoon.

2. Signalen met betrekking tot seksueel misbruik door een medewerker van Brede School

Gouda of aanbieder

- Sterke afhankelijkheid van een kind ten opzichte van een medewerker Brede School Gouda of een aanbieder;
- Medewerker Brede School Gouda of een aanbieder creëert een soort isolement rond het kind (bijvoorbeeld apart nemen zonder dat daar een duidelijke aanleiding voor is of dat daar verslag van volgt);
- Veelvuldige seksistische uitingen;
- Gespannen sfeer in de voorziening;
- Kind is bang, gespannen, wanneer specifieke beroepskracht dienst heeft of telkens wanneer het met de specifieke medewerker Brede School Gouda of aanbieder te maken heeft;
- Extreem concurreren met kinderen/collega's om de aandacht van de verdachte medewerker Brede School Gouda of een aanbieder.

